

Nr. 26

10. juunil 1922.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas igal laupäeval.
 Tellimise hind: aasta peale Mk. 800.—
 poole aasta peale " 400.—
 weerand aasta peale " 200.—
 Üksik number maksab Mk. 18.—

Kuulutuste hind:
 1/1 lehek. Mk. 2400.— || 1/8 lehek. Mk. 300.—
 1/2 " " 1200.— || 1/16 " " 175.—
 1/4 " " 600.— || 1/32 " " 100.—

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmise 10 mk.

Aratellimised järgmise kuu esimesest päevast.
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.
 Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Riigikaitse ja riiklustunne.

Meie Eesti Wabariigil, kes ilma sõja marudes omale iseseiswuse wõitis, tuli seda peagi suurte jõupingutuste abil sõjariistus kaitsta. Meie tulime waenuwälistalt wõitjatena tagasi, kuid waenlased, kellel meie olemasolu pinnaks filmas oli, jäid alles ja algasid meie riiklise iseseiswuse wastu sõjemiist ja wälist urgitemiist tööd. Riigiwõimul tuli raugemata walwel olla, et nende waenuliste elementide tegutsemist paraliseerida.

Politiiliste kuritegude jälgimiseks asutati 1920 aastal riikline walwe aparaat kaitsepolitsei näol. Selle wõrdlemisi lühike aja jookkul on kaitsepolitseil kordalainud hulka poliitilisi kuritegijaid ja salaorganisatsioonide tabada ning nende tegewust katkestada, enne kui nad laitema ulatusega sepiustele teostusele asuda oleks suutnud. Kõigil on weel wärskelt meeles wiimased mai sündmused, kus meie riiklise olemasolu wastu sihitud äraandlikud paugud meie wihafeimaid waenlasi endid kõige raskemalt tabasid, niisama ka wiimane suurem kommunistide kohtuprotsess, kus üle 50 isiku seaduse alusel oma teenitud karistust leidsid. Arusaadaw, et sarnane edukas kaitsepolitsei tegewus wõera

riigi palgalistele jõududele ei meeldinud ja nad seda riiklise mõttes nii tähtsat asutust rahwa seas kõigiti muda ja sõimuga ülekülwata püüdsid, ühtlasi arusaamatute juures endisest ajast päritud umbusalduse ja õuduse tundeid selle asutuse wastu äratades.

Sarnastel nähtustel ja waenlaste poolt suggereeritud arwamistel ei peaks õigustelises demokraatlikes wabariigis aset olema. Iga riikliselt mõtleja kodanik ei tohiks kaitsepolitseile tema seniste riikliste teenete eest oma lugupidamist keelata. Rahwa seas peaks aga riikluse idee ja riikluse tunne weelgi rohkem maad leidma ning seda peaks meie haritud ringkonnad sügawamalt rahwa hingesse kanda püüdma. Rõõmustawal wiisil peame konstateerima, et rahwusline ja riikluse tunne, teatud wastolude peale waatamata, tuntawalt meie juures läbilööma hakkab.

Rahwas, oma suuremas enamuses, mõistab riigawaenlaste tegutsemist hukka ja senini tehtud kohtu otsused poliitiliste süüdlaste kohta on täielist kokkukõla rahwa südametunnistusega ja tema õigluste mõistega leidnud. Iseäranis terawalt torakas see filma poliitilise kuritegija käe läbi

firmawalt haawatud raiooni ülema Luchermi pörmu ülewiimisel, kus rohkearvuline rahwa osawõtmine tõsiseks, waitseks, kuid mõjuwaks meeleanalduseks kujunes, millega rahwas oma jügawat lugupidamist kohusetruu riigiteenija vastu illesnäitas. Wõib ainult soovida, et sarnased tundmused veel suuremal määral ja laialisemas ulatuses meid kõiki waldaks. Ükski ei tohiks filmapilguksgi äraunustada, seda kindlat ühiselu tõde, et õiguslik-demokraatlike riigi heakäekäit ühtlasi tema kodanikkude majanduslike heakäekäigu ja kultuurilise edu kindlamaks pandiks on. Väljaspool tähendud riiklist ühiselu wormi ei ole üksiku heakäekäit ega

edu mõeldaw, nagu seda meile tõendanud wiimase aastate ajalugu ja sellekohased katsed, mis korralageduse ja wägiwalla walitsuse tekitawad ning waba inimlist arenemist ja wõitlust olemise eest aina raskendawad.

Selle tõttu peaksi me kõigest jõust ja ühe-meelselt, mõningate poliitiliste lahkhelide peale waatamata, õiguslist demokraatlist riigiforda toetama ja noorsugu selles waimus kaswatama. Meie hinges peaks kõrge sotsiaal eetika nõue domineerima, et ühiskonna huwi tähtsam on, kui üksiku isiku oma, nii et meie ühes roomlastega tunnista da wõikime: Salus reipublicae suprema lex esto!*) R-ann.

Tahtewõime kaswatuses.

Mina tähendaksin eelpool, et kõigil peaks tõsine huwi ja tahtmine olema tahtewõime omandamiseks ja eneseülewalitsamiseks. Iseäranis tähtis on see poliitsei alal. Väljamaa sellekohases kutsekirjanduses antakse neile küsimustele wiimase ajal rohkesti ruumi. Tegelikult on väljamaal, eriti Inglismaal, sellel alal häid tagajärgi saawutud. Toon wäikse näituse Inglismaalt. Wõnnekümne poliitseinikule tehti ülesandeks teatud tänawal märatsejate-demonstrantide eest teed ärakõikata, nõnda nimetud passiwse kaitsemise teel. Poliitseinikud wõtsiwad üheteise käe alt kinni ja sel teel loodud kahetordne ahelik ulatas ühest tänawa äärest teise. Meeleawaldajad lähenesid sellele elawale müürile, kuid ei julenud otseteed toorest wägiwalda awiks wõtta, waid püüdsid kõigiti poliitseinikke tasakaalust välja wiia, ja poliitseinikkude poolt aktiivseid samme välja promotseerida. Poliitseinikke pilluti üle sõnnu ja pilke rahuga, kus juures seks otstarbeks ülesäsitud poisikesed neile apellini koori, ja pahna ohtrasti pähe jada da lastsid. Poliitseinikud jäid kindlalt ja waitkelt oma kohale ja mitte kõige wähemgi näu liigutus ei annud nende isemisest rahutusest wõi karsitusest tunnistust. See tõsine wanakumata tasakaal ja meeletindlus murdis lõpuks märatsejate tahte ja ülesanne oli täidetud. Analoogilisi nähtusi tuleb seal sagedasti ette.

Eelpool nimetasin juba, et teatud tundmuse awalduseks tarwis on, et mõistust teda juhiks. Kui meis wiha, kättemaksimise ehk muu tundmus wallale kipub, ottime alati selle põhjenduseks mõne

kohase seletuse mõistusest üles, näit, et see õige on, et teistiti ei saagi talitada jne. Meed on suuremalt jaolt walmis lausjed, mis meie mõistusse tunginud on, ilma et seal asfimileerind, wõi „läbi seedind“ oleks. Teatawasti mõtleme meie suurel määral sõnadega ja ühtlasi laussetega, mis seltskonnas liikumas, ilma et neid kunagi armustada ehk nende tõsidust mõistuse abil järeleproowida katsuksime. Sarnasest „sõnadega mõtlemisest“, mille del oma poolt järeleproowitud mõiste puudub, peame wabaneda püüdma.

Selleks on waja, et kõik välisilma muljeid põhjalikult enese mõistusest „läbifiltreerida“ laseme. See aga nõuab just sarnast koondunud mõttekõõd, millest eelpool juba kõnelesin.

Koondunud ehk kontsentreeritud mõtte töö eeldab kõige mõtte objektide tõsist ja tähelepanelikku waatlemist. Suuremalt osalt on meis see külg wäga puudulikult arenenud — meie ei oska tõsist nähtusi ja asju tähelepanna, waid libiseme neist pilguga üle. On waja aga iga asja ja nähtust, mis meie tähelepanu äratab, põhjalikult ja konkreetselt waadelda. Tuleb katsuda asju nii waadelda, et nähtud asi meie mõistuses kõige peenrustega peegeldaks. Poliitseinikul on wõimalus sellekohasi harjutusi osalt teenistuse kohuste täitmisel teha, mis peale selle tema ülesannete seisukohast wäga tähtis. Näit. katsugu tema tänawal wahi peal olles üksikuid ehitusi, sõiduristi,

*) Wabariigi heakäekäit olgu meile kõrgemaks seaduseks.

möödaminejaid jne. sarnase tähelepanuga vaadelda (fikseerida), et pilku asja pealt ära pöördes, see kõige peensustega tema waimu filma ees üleskerkiks. Maja kohta näit. mitu korda, mitu akent ja misjuhused, mitu usti ja misjuhused, ühesõnaga, kõik nähtawad tundemärgid. Alguses ei lähe see ladusalt ja tuleb paar korda asja uuesti üle waadata, kui kõik meele jääb; pärast poole läheb see aga ühekordse koondunud waatlemise teel korda. Selle, nõnda nimetatud aktiivse tähelepanu harjutuste juures peab filmaspidama, et teatava välis- ehk mõtte objekti waatlemisel juhuslikult ülestärkawad pildid ja mõtted jeda ei segaks. Natsuge ainult ühe teatava asja peale mõni aeg mõtelda ja koge märkate, et üks ehk teine mõte, mis sugugi selle asjaga ühenduses pole, meie peast läbi wilksatab. Harjumise teel saame ka sellest üle. Peaasi peab hoidma end pealiskaudse waatlemise eest.

Miisama tuleb kõiki muid mõtte objektide, mõisteid, arvamisi, mis kuulnud ehk loetud. kõige koondunud mõtlemisega jälgida ja teatud aja jooksul oma mõistuses teda esimesel kohal pidada, endiste mõistete ja tunnetega võrreldes, ja uue mõiste kohta poliitiliselt üldend, kõige ligemaid „teateid kogudes“, nagu lugemise, jutuwajamise jne. teel, siis saab alles mõiste tõsiselt meie omaks mõisteks. Selle mõttetöö puhul seltsivad ühtlasi meis kas armastuse või põlguse tundmused teatud ideega. Ainult niiviisi meie omaks saanud ideedele, mis tundeilmega ühinend, võivad kindlalt tegud järgneda.

Politsei ala on ritsas elu-olu nähtuste poolest, poliitsemikul tuleb urtikult loomine liisuda ja mitmekesiste isikutega ja mitmesuguste iseloomu warjukilgede awaldustega kokkupuutuda. Kui tema seal juures järjekindlalt oma ideesi eneses kannab, leiab ta oma tegewuse alalt rohkesti teatud ideesi tõendawaid ja tundmusi tõendawaid andmeid, mis asjotseerimise teel tema ideedega endid seowad.

Nii on siis üheks esimeseks tähtsamaks tingimiseks eneseülewaltsemise juures mõerastest juhuslikult meisse fissetungi-

mid ideedest, arvamistest ja mõjudest wabanemine ja enese koondunud waatlemise ja mõttetöö abil saamutawate ideede omandamine.

Pealiskaudsus peab igas juhtes täitja kõrwale jääma. Ka ei tohi unustada, et alaline, ülesliigne muljete rohkus pealiskaudsust tekitab, jellepärast tuleb katsuda oma mõttetööle teatawaid rahufilmapiiske võimaldada, kas üksinda jalutuse teel, või kodus, kui võimalik rahulikke filmapiisku leida. Ses juhtes on mõtete asjotseerimisel kristallide sünnitusega sarnasust, mis võimalikult absoluutset rahulist julatise õhkkonda tarwitawad — kaunistate wormide kujunemiseks. Tuleks katsuda igapäew rahulikult filmapiikul kord teatud ideede üle järelmõtelda ja päewa jooksul omandud muljetega wastuseada. Sarnasel wiisil mõtete koondumisel, kui see järjekindlalt sünnib, on enesekaswatusse juhtes suur tähtsus. Tahtewõim saab meis karastud juba selle wahetpidamata festwate jõupingutuste tagajärjel. See enesele ohwertaw filmapiik, mis ju pikk ei pruugi olla, ¼—½ tundi, saab siiski nii mõnelegi alguses mõerastaw ja raske järjekindlalt läbi wiia olesma. Pidagu aga meeles, et mitte üksikud, kuigi rängad jõupingutused ei ole weel kõige mehisuse tundemärk, — jeda suudawad ka metsrahwad, — waid rida järjekindlaid jõupingutusi.

Siin tuleb tahtmata wäike wanajutt meele, mis psühholoogiliselt õige keegi isa olla surmawoodil oma poja, kes wäga priiskawat ja lodewat elu elanud, enese juure lastnud kutsuda ja ütelnud temale, et ta selle tingimisega oma waranduse temale jätab, kui tema kohustab iga päew ainult 1 tund isa wanal tugitoolil üksinda istuda ja seal juures mitte midagi muud teha. Pojale paistis isa soow wäga kerge olemat ja peale isa surma asunudgi selle täitmisele. See igapäewane üksinda istumine wiinud aga poja peagi kõiste ja sügawamate mõtete peale, nii et mõne aja pärast wog endised kumbed kõrwale heitnud ja korralikuks, töökas ja aujaks inimeseks saanud.

(Järgneb.)

Mõned arwud politsei möödaläinud aasta tegewusest.

Wälispolitsei tegewus 1921 a. eest patub arwudes õige wäerwirakast ja kujujukat pilti. Waewalt leidub teist asutust riigis, mille töö nii mitmekesine ja laialdane

oleks. Kõige pealt torfab filma arwurikas kirjawahtetus. Nii on aasta jooksul 1.488.524 kirja fissetulnud ja 1.638.555 — wäljaläinud. Kui need ar-

Waimuhaiguste wormid.

(2. järg.)

On tuntud nii mitmetki kohtuprotsessid, kus süüalune kuriteo iseäranis kavalalt, osavalt ja ettevaatlikult — raffineeritult kordasaatnud ja kus kaitse küsimise kohtualuse süüdsarvamise võimalusest ülestööstab, seletades, et tema on waimuhaige. Kaitse kui ka eksperti-psühiaatri ülesanne jarnastel juhtumistel on raske küll. Kohtualune on niisuguse osavusega, nii raffineeritult kuriteo toimepannud, et mitte iga terve mõistusega inimene sellega poleks walmis saanud. Raske on ettekujutada, et jarnane raffinement waimunõrkas inimeses pesitada võiks. Ning tihtipeale näeme mete, et kohus, eksperti arvamise peale waatamata, kohtualuse süüdsarvamist jaatab ning wiimane haigemaja asemele wangiotta sattub.

Kuid wiimajal ajal hakkab kohus enam rõhku jarnaste psühiaatrite õfuste peale panema. Ka juristide ringkonda hakkab arwamine tungima, et kawalus, raffinement iseenesest weel ei tähenda, et kuritegija tõeste waimuterwe inimene on. Waimuhaiged isikud on aastate kaupa foolides, isegi ülikoolides õppetanud, rahwale kantslit kirikujutlust pidanud, kohut mõistnud ja haigete woodi ääres seisnud, kuni wiimaks waimuhaigus ennaft üht eht teist wiisi jarnases kujus awaldas, et oma peale ümbruskonna tähelepanu tõmmas. Kui jarnase waimuhaige intelligents ennaft heaste alalhoidnud on, siis on isegi psühiaatril raske sügawasse peitunud waimuhaigust konstateerida.

Berliinis kutsus keegi professor, kes ülikoolis kohtulikku psühiatriid luges, oma kuulajaid waimuhaigetemaja waatama, mille juht tema oli. Kui studentid tähendud ajal haigemajas kofkufogusid, ilmus nende juure keegi wanapoolne herra, kes seletas, et professoril kahjaks pole wõimalik tulla ning et tema neile kõik näitama saab. Pärast seda wiis tema studentisi läbi haigemaja, seletusi andes. Studentid pidasid teda üheks arstiks. Wiimaks jäi tema ühe kambri ukse ette seisma ja sõnas:

„Siin kambri eslan mina. Mina olen see waimuhaige, keda professor teile näidata tahtis. Jätan Teie õfustada, kas ma waimuhaige olen wõi mitte.“

Üllatus oli suur. Juuretõttanud professor seletas, et nii osavalt arsti oja

etendaja tõesti waimuhaige on, kes tagakiusamise maania all kannatab, kuid kelle intelligents selle tõbele kaunis hästi wastupanna on suutnud.

See waimuhaiguse worm on kaunis laialdaselt maad wõtnud ja tuleb sage-dasti ette. Keegi kõrgem riigiametnik Wenemaal leidis ennaft alati nõnda nimetud „ohranka'it“ (poliitilisest politseist) tagakiusatud olema. Tema kodakondsed palusid kuulsat psühiaatri prof. B. haiget waatama tulla. Professor palus haigele mitte ütelda, et tema arst on, waid kui oma wana sõpra ette seada. Nii ka sündis. Professor ei rääkinud waimuhaigusest midagi, kuid katsus jutu selle aine peale käämata, lootes, et haige ise oma wigadest kõnelema hakkab. Kuid haige ei usaldanud nähtawasti oma jutuwajat ning professor lahkus natukesel aja pärast.

„Tälegi oli üks „ohrannik“ (salapolitsei) minu juures!“ — seletas oma kodakondsetele peale professori araminekut waimuhaige. — „Ma ei saa aru, mis pärast nad mind rahule ei jäta?“

Nende ridade kirjutaja tunneb Tallinna läheduses äriomanikku, kes õhtuti muidu wäljakäigu kohta ei lähe, kui laetud rewolwriga. Seal juures sunnib tema oma abikaasat korridoris walwe peal olema. Muidu esineb tema harilises elus normaal isikuna, kuid hoolikasti warjab seda oma waimunõrkust.

Kuidas wõib aga nõrgameelsus ja raffinement kofkukõlas olla, ühes ja sellesamas isikus pesitada?

Nõrgameelne on alati, nii kui laps, egoist. Altruismi ülendub nõuded on temale arusaamata asjad. Waimunõrga mõtlemise aluseks wõivad ainult need konkreetsed ained olla, mida tema omale arakasutada võiks, mis teda üht eht teist wiisi rahuldaksid. Selles alal on waimunõrk isik ka tegewuswõimeline, selles alal koondud mõtlemine wõib ka kawalaid plaanisi walmis septseda ning nende teostamine wõib kui „raffineeritud“ tegewus kuriteo näol ilmuda. Egoistlikelt juhtitud mõtled koonduvad ja süwenewad endid konkreetsel alal. Ning sellega on ka nõnda nimetud raffinement kuriteodes seletaw.

Kõik ülalkirjeldud puutub ainult neid isikuid, kellede waimunõrkus fergel kraadil esineb. Iisik, kes raskemas kraadis waimunõrkust põeb, on wõimetu raffineeritud kuritegu korda saatma. (Särgneb).

Rootsi kriminalistid Tallinnas külaskäigul.

Rootsi kriminalistid Tallinnas külaskäigul.

Ühes spordimeestega, keda auriti „Kalewipoeg“ pühade laupäeval Tallinna sadamas maale lastis, sõitsid meie pealinna külaskäigule ka Stockholmi kriminaalpolitsei väljamaa osakonna komisсар herra Elfström ühes kahe kaasametnikuga.

Siimesel pühäl waatasid külalised meie krim.-politsei juhtivate ametnikkude saatel linna, kus iseäranis wamad rootslaegsed mälestustähised nende tähelepanu kõitsid.

Teisel pühäl käidi kohalises krim.-politsei osakonnas, kus külalised endid meie krim.-politsei korraldusega ja tehnilise warustusega tutvustasid.

Komisсар Elfström, kes ju üle weerandsaja

aasta krim.-politseis teeninud, awaldas warjamatalt oma imestust, et eestlastel nii lähikese ja jookjul ja rasketes tingimistes lorida on läinud oma politseid rahuldama seiskorrani wiia, mida tema meie asjaajamist, tehnilisi sissekandeid ja kuritegevuse statistikat waadeldes, järelbas.

Päewa lõpetawa sõbraliku jutuwestmise juures õhtulauaj wahetati muu seas ka selle üle mõtteid, kuidas edaspidijeks tarwiliku kontakti luua rahwuswaheliste kuritegijate filmaspidamijeks, samuti ka meilt Rootsi ja ümberpöördukt põgenenud kuritegijate tabamijeks.

Ülewee naabrid lahkusid kolmandal pühäl sama auriku „Kalewipojaga“.

Kirjadest toimetusele.

Keegi kriminaalpolitsei kantseleiametnikkudest kirjutab meile:

— Kriminaalpolitsei organiseerimise algul pandi pearõhku aktiivtegevuse peale, mis ka arusaadaw oli sõjaaegadel laialilagunenud kuritegevusele piiri panemijeks. Lühikese aja jookjul on sellel alal juba mitmesugused taktika kawad wäljatõõdatud ja praktika kurjused õrapietud. Sellega ühenduses ka hooft kantud aktiivtegelaste palkade, warustuste ja päewarahade eest.

Peale aktiiv teenistuse on kriminaalpolitsei põhiseaduses ka kindlam kantselei teenistus, sekretääri juhatuse all, ettenähtud. Et ilma ssemise korrata ka wäliskord kaua ei püsi on ajalooliselt tutaw. Wene walitjuse aegsed täpisepealsed ja kiitigi ülekarused nõudmised tegiwad kantselei asjaajamise inimestele jebawõrd wastikufis, et meie walitjuse algul igast kantselei uksest katjuti mõõda peajeda, kuna kantselei ametnikka igajuguste pilgetega ülistati. Arusaadaw, et jarnase seiskorra juures nende kasujid keegi ei kaitsenud.

Kantselei on aktiiv toimetuste kontroll. Kus korralik kantselei asjaajamine puudub, seal on kahlemata asjad segi, nagu jeda oleme juba harjunud kuulma, küll riigi, küll omawalitjuse wäärnähtustest. Ssegi mõnes kriminaalpolitsei ajutuses olla asjad selle tõttu segi.

Nüüd on meil juba mõimalus ka korraliku raamatupidamise ja asjaajamise peale rõhku panna. Selleks on, teadagi, tarwis wilunuid ametnikka. Kui aga pikku heita kantseleiametnikkude praeguse palga ja töötingimiste peale, siis on selge, et asjatundjam ametnik kaua kantseleis ei püsi. Üksteise wahelise teenistuse ignoreerimise arahoidmijeks olgu ainult pealiskaudselt tähendatud, et aktiivametnikud tõõtanad oma ette wabas õhus, kus paberite täitmised ja inimeste ülekuulamised jalutusreisina kujunewad, aga wäljajõitudel sõidu- ja päewarahadega on hool-

jasti warustatud. Selle wastu peawad kantseleiametnikud sagedasii läppunud ruumides liikumata terwed päewad filmi ülestõõtmata tõõtama, tihti ifegi ületundidel tõõd tegema.

Siiofja oliwad tähendatud aktiiv- ja kantseleiametnikkude palgad enam-wähem üksteisele joõnduwad, sekretääri palk, näitujeks wastas sigiford wameniametniku palgale. Kuid 1. oktoobrist 1920 a. jaadik on aktiivametnikkude palka paar lorda suurendatud ja peale selle riide- ja saapawarustus antud, kuna kantseleiametnikud oma endise algpunkti peale on istuma jäetud.

Warustust raha peale hinnates, teeks see ümar- gujelt 1000 marka kuu kohta.

Kui nüüd praegusi palganorme wõrrelba, siis saab kriminaalpolitsei agent ühes warustusega juba 5617 marka, aga Peawalitjuse poolt ametisse kinnitatud osakonna sekretäär ainult 5472 marka kuus palka. Kui aga nende teenistust wõrrelba, siis on kõgema palgaline agent käsjalana ja hobusekorraldajana tegew, ilma iseseiswa wastutuseta, kuna sekretäär kõige osakonna asjaajamise hing on. Tema peab teadma kõit, tegema kõit, olgu see aruanded, ettekanded, kirjamahetused wõi otsimised. Ka tihti kuritegevuste üle kokkuseatud juurdlusjed läbi maatama ja neile alluwuse läigu andma, iseäranis neis osakondades, kus osakonna ülemal abilist ei ole.

Osakonna ametnikud alluwad üleülbijelt oma otsekohejese osakonna ülemale, kuid sellegipärast, kui mitte dissipliiniliselt, siis ometi moraaliliselt alluwad ametnikud ka üksteisele ameti kõrguse järele. Et aktiiv- ja kantseleiametnikkude wahel wõrdlusastmeid ei ole, siis on alluwuse mõõdupuufis palga määr ja selle järele alluks sekretäär juba alamwäelisele — agendile.

Siis on aktiivametnikkudele ja ifegi registraatorile õpekurjusjed korraldatud, aga sekretääride seiskorra kohendamijeks ei ole midagi tehtud, olgugi, et

temal tihti peale tuleb aktiivametnikkudele nende wahalejätmissi jälgimiste töödes äramärlida, waielda spetsialiseeritud registraatoriga tollipulgaga nina ja jarnaste kehajagude mõõtmise wastu jne.

Et aga asjatundjaid kantseleiametnikka ja eraldi sekretäär-juhatajaid saada, tuleb eeskätt jelleks ka foodjad tingimised luua. Need oleksiwad peajoontes järgmised: a) sekretääride palga vähemalt 5 teenistusaastme peale kõrgendamise ja ühtlasi nende peale

kõikide muu aktiivametnikkude õiguste laiendamine, ka eelseiswatest kurgustest osawõtmine ühes armatud ja b) teiste kantseleiametnikkude palgade kõrgendamise sama protsendiliselt, kui jeda aktiivametnikkudel on peale 1. oktoobrit 1920 a. kõrgendatud.

Et kriminaalpolitsei sekretäärid ja ametnikud oma wäiteje arwu tõttu ei suuda oma nõudmistega ja soowiawaldustega esineda, siis peakiwad nende otsekohtajad ülemad neile küll kõrsijelt kaasaaitama.

S ü n d m u s e d.

Waheljuhtumine piiril.

3. mail kell 9 õhtu Irboška jaamast wälja sõitwa R.-Wene transiitkauba rongiga sõitsiwad kaasa kuni piirini — Grodištshe külla Leppif'u kaubapunkti kontrollbör Klajsmann ja kindr.-staabi ametnik Kusnetjow. Kusnetjowil olnud piiril mõnesuguseid ülesanded täita. Piiril palunud nad weel piiripolitsei Irboška punkti wanema kordniku Zuhan Reiljani enestega kaasa. Reiljan jäänud umbes 30 sammu piiril eemale kuma Klajsmann ja Kusnetjow traatariani läinud. Seal tulnud nende juure punaste kordonist kaks isikut ja hakanud juttu ajama, mis lõpuks lõnelemiseks kujunend. Äkki ilmunud lähedal olewast kraawist mitu isikut wälja, kes Klajsmanni ja Kusnetjowi kallale kipunud, neid kaelaft ja kätest

wahides. Kohe peale selle kostnud kaks rewolwri pauku, mille järele kõik waihes jäänud. Peale Reiljani on ülalnimetud juhtumiseft kaks 7 jalawa polgu sõdurid pealt näinud.

Klajsmanni ja Kusnetjowi saatuse üle puuduwad igasugused teated.

Ena — lasteuputaja.

Saaremaakonnas, Lorgu wallas, Hange külas, Suure-Hallu peres elutsen tod. Mari Kestila, 33 a. wana, on pererahwa kodust äraoleku ajal oma kaks last, üks ühes, teine kaheastane, kaemu ära uputanud ja ise teadmata kuhu ära jooksnud. Kesküla on ennemalt awaldanud nõrgameeluse tunde-märtsi.

Küsimised ja kostmised.

906. N. U. Küsimine. Tihti wõib märkegata, et maakonna raiooni politsei ülemad laatadel hobuste passidel hobuse müüja ja ostja allkirju ilma pitsatita kinnitawad. Et aga raiooni ülemate allkirjad kõigile politsei asutustele ja wallawalitsustele tuntud ei ole, siis on wõimata järeldada, kas kinnitamine tõesti raiooni ülema poolt on tehtud, mil kombel edasimüügi korral niisugune tegewus arusaamatusti tekitab. „Riigi Teatajas“ nr. 187, 1920 a. p. 3 on üeldud, et hobuse passil müügi ja ostu allkirjad kinnitatud peawad olema walla ehk politsei esitaja poolt.

Palun teatada, kas tulewad politsei raiooni ülema poolt ilma pitsatita allkirjaga hobuse müüja ja ostja allkirjade kinnitamine maksuaks lugeda.

Wastus. Walla raiooni ülematel on pitsatid olemas ja nad on kohustatud allkirjade tõendamise juures pitsatit juure wajutama. On aga allkirja kinnitamine efektiivne ilma pitsatit allawajutamiseteta sündinud, siis peab jeda akti sellegipoolest maksuaks lugema, kui mitte põhjust pole

arwata, et siin dokumendi mõltfimisega tegemist.

Nr. 989. Tellija nr. 2236. Küsimine. Teenin maakonna politsei raiooni ülemana. Minu raiooni sõidab politseipeawalitsuse laudkonna ülem, kes wältpolitsei wormiriit kannab. — Kas olen sel juhtumisel kohustatud temale raporteerima, kui oma ülemusele wõi ei?

Wastus. Ei ole tarwis. Raporteeritakse ainult oma otsekohe ülemusele, s. t. oma jaoakonna ülemale, oma politsei ülemale, politsei inspektorile, politsei peawalitsuse ülemale ja tema abile, sifeministrile ja tema abile, Riigiwanelmale. Teistele kõrgemal seiswatele politsei ja kõrgematele riigiametnikkudele peawad politseinikud endid ainult nende ilmunisel esiteleva.

822. „E. P.“ Ingeja 1752. Küsimised.

1. Kas tuleb isikutunnistuse warguse puhul kahjusajal ka riigikassa heaks 100 marka maksta?

2. Misjulgused korraldused on maksuad, kui isikutunnistus on kõlbmataks kulu- nud ehk rikutud, kuid alal on — ja omal soowib uut saada?

3. Misjulgust laadi võivad olla ametliikide järele politseinikkude kaitsevärvi vormiriided, ka müts ning saapad, mis on lubatud jumekundel kanda? Kas on lubatud pikad püksid väljalastult ja talvepalitu asemel mantlit kanda, ning misjulgust laadi võiks jaataval korral mantel olla?

4. Kas võib kasutada politseiteenija riigi poolt lubatavat $\frac{1}{2}$ —1 kuulist juvepubkeaga, kui tema varemalt, jamal aastal, arstlike komisjoni poolt määratud 1—2 kuulist terwise-paranduse aega oli kasutanud?

Vastused. 1. Et seaduses ettenähtud pole, mis juhtumisel kaotfi läinud isikutunnistused maksu alla käivad, tuleb ko

warguse teel kadumaläinud isikutunnistuse eest 100 marka riigikassa heaks maksta.

2. Waata „Politseileht“ nr. 22, 13. V. lhf. 373.

3. Kaitsevärviline kuub peab olema vormikirjelduses ettenähtud kujul, selle wahega, et krae ja waruka otjad ka kaitsevärwilijest riidest on. Niisama on ka mütsi pealmine ja ülemineäär kaitsevärvi riidest. Pükse pükse võib kanda, niisama wihma mantelt, kas warukatega või ilma. Muid muudatusi peale ülalnimetud pole ettenähtud.

4. Waata wastus „Politseilehes“ nr. 25, lhf. 430.

Ametlik osa.

Päewakäskudest.

Sijeministri:

3. juunil 1922 a. Nr. 16.

§ 1. Wabariigi Walitjuse otjuse põhjal 20. aprillist j. a. teen sijeministeeriumile alluwate asutuste juhatajatele ülesandeks asutuse koosseisus ettenähtud riigiametnikka ja teenijaid Ajutawa Dogu poolt 17. detf. 1919 a. wastumõetud wandemormeli p. II („R. L.“ nr. 1 — 1920 a. sead nr. 5) järele aramannutada funi 1. juulini j. a. Peale seda tähtsaga riigiteenistusje astujaid wannutada ametikohuste täitmisele ajumisel.

Alluwate ametnikkude wannutamist võib toimetada see asutuse juhataja ehk ülem, kelle poolt ametnik ametisse määratakse.

Enne wannutamist peab wannutaja ametnik wande andjale meele tuletama wande tähtsust ja selle mittetäitmise tagajärgi; peale selle loeb wannutaja ametnik kuuldawalt wande sõnad jao kaupate, mida wande andja kuuldawalt järele ütleb.

Wannutamise juures peab iga riigiametnik sellekohajale wandelehele allakirjutama, mis tema teenistuskirjas alleshoitakse; jelle wandelehe kinnitab wannutaja ametnik oma allkirjaga ja asutuse pitjariiga. Wannutamise üle seatakse kokku protokoll, milles ära tähendatakse, misjulgused ametnikud, mil ajal, kelle poolt ja juursolekul wannutatud said.

Et esimejel korral kõik ametnikud wannutamisele tulewad, siis tuleb kõik teenistuskooste täitmiseft wabafid ametnikka ühijelt wannutada.

Wälis- ja kaitsepolitsei ametkondades, kus wannutamisele ilmumine kauguse tõttu maakonna politsei ülema juure rasfendatud, mõiwad maakonna politsei ülemad, kas isiklikult kohale sõites jaossonna ülema juures wannutamist toimetada, ehk jälle wastawa korraldusega päematäjus, seda, jaossonna ülematele ülesandeks teha.

Politseipeawalitjuse ülema:

26. maist j. a. Nr. 37.

§ 1. Olen tähele pannud, et mõned politseiametnikud ei oska wõi ei taha terwitamiseks kätt küllalt wiisakalt mütsi ääre tõsta — käsi wõetakse mütsi äärde, kus juures aga sõrmed imelikult kõwerasje seatakse ja wälja näeb, kui oleks rusik mütsi juures ehk jälle tõstetakse käsi terwitamiseks üle pea, sealjuures iga jugu liigutusi tehakse, mis ütetu waadata jne. Seletan kõigile politseiametnikkudele, et janane terwitamise wiis ilus ja politfenikule kohane ei ole. Terwitamiseks tuleb käsi nii mütsi juure tõsta, et sõrmed täiesti sirged ja koos on ja et eest waadates peopeja näha ei ole, kusjuures käsiwars õlast küünarnukini kehaga õigenurga moodustab.

Weel on mõni politseiametnik wiisiks wõtnud ülemust ehk kaasteenijat terwitades kätt kiirelt pildudes mütsi ääre juure tõsta ja jälle kohe maha lasta. Pean oma kohuseks politseiametnikkudele meeletuletada, et niimoodi oma kaasteenijat, ülemust ehk isikut, keda politseinik terwitama on kohustatud, terwitada pole sünnis, sest terwitada tähendab austada, aga mitte kätt pildudes wastutulija paremaid tundeid haawata. Kohustan politseiülemaid oma alluwatele ametnikkudele terwitamise wiis selgeks teha, milleks ka ametnikka jelle minu päewatäwuga tutvustada.

§ 2. Tallinna linnapolitsei 3. jaossonna wanem lordinf Weeber'ile määrati agara, energilise ja ennaftjalgawa tegewuse eest kardetawa kurjatogija finnimõtmisel autasu 3000 marka.

§ 10. Olen tähele pannud, et mõned politseiametnikud wahi ja posti teenistuses olles wõõrrihmu ei kannu. Juhin politsei ülemate tähewpanu jelle peale ja nõuan, et iga politseiametnik, kellele wõõrrihm wälja antud, seda wahi ja posti teenistuses olles alati kannaks. Samuti ei kannu mõned polit-

jeiametnikud fortifitseeritud dieti, nii näituselaks frentšhi alla seotult, kui mõõrihm mõõl on, mis aga kohane pole. Fortifit ja mõeka mõõl siis frentšhi alla seotult kanda, kui mõõrihma mõõl ei ole; on aga riim mõõl, siis tuleb fortifit ja mõeka rihma külge kinnitatult mündri peal kanda.

Poliseiülematel see oma alluvatele ametnikkudele ära seletada ja ühtlasi selle järele walwata, et ametnikud seda täidaks.

26. maist 1922 a. Nr. 38.

§ 1. Mõnule on teateid tulnud, et mõned politseiametnikud ikka veel endale lubawad eraisikute wastu mitte wiisakad ja korrekt olla. Olen juba mitmel korral sellest päewakäsus kirjutanud, kuid selle peale waatamata ei taha nimetatud parteidada, mis oletada lasjab, et minu päewakäske kas hooletult loetakse ehk lohutult täidetakse.

Nii on juhtumised maad leidnud, kus politseiametnikud eraisikute poole „sinatades“ pöördumwad, neid ametikohuste täitmisel olles asjata oodata lasewad jne. Korran: **Jarnased nähtused on lubamatad ja kes nii talitab, ei toimetata politseiametnikule kohajelt** ja on kas üldise politsei teenistusele kohatu ehk walju karistuse wäärt. Siotawat veel lord, et tulewikus saan jarnaste nähtuste peale kõige tõhjemalt waatama ja igat ühte süü raskuse järele karistama kuni teenistusest wäljajaitmiseni. Politseinik peab olema eeskujuks teistele, aga mitte oma ülespidamisega kõrwaliste isikute murinat ja pahameelt wälja

futsuma. Politseinik peab wiisakas, korrekt ja iga ühe wastu wastutulelik olema, ning oma kohuseid trinit ja alati ametile kohajelt täitma. Seisab politseinik igatepidi oma ameti kõrgusel, on ta igal pool wastuwõetud ja luguspeetud, kui ametnik, kui mõeras. Toimetab aga politseinik wastajelt ei wõi tema üldise lugupidamise osaltjeks jaada.

See minu päewakäsk kõigile politseiametnikkudele teadawaks teha.

§ 5. Petseri maakonnapolisei raiooni ülemale Lang'ile määrati autasu korraliku teenistuskohuse täitmise eest 500 marka.

§ 7. Tallinna linnapolitsei 2. jaostonna raiooni-ülemale Niklason'ile määrati autasu korraliku teenistuse kohuste täitmise eest 1000 marka.

Siseministri päewakäsu:

Nimetatud: Arweojakonnna II j. kantselei ametnik Hans Leppit Terwishoiu peawalitjuse asjaajajaks, 25. maist j. a. arwates.

Wabastatud: Ministri kantselei I j. kantselei ametnik Aleksander Uttermüller, tema omal palwel, 15. juunist j. a. arwates.

Politseipeawalitjuse ülema päewakäsu:

Wabastatud: Serru siseministri korraldusel Tallinna linnapolitsei 6. jaostonna ülem Brun, arwates 12. maist j. a.

Piiripolitsei ülema korraldusel oma palwe peale piiripolitsei Tallinna punkti kontrolldör Eduard Ak, arwates 1. juunist j. a.

Westenurk.

Kohtualuse kaitse.

Conau Doyle jutustus.

(4. järg.)

„Merryfild'i mõis, Redchurch'i küla“.

„Kallis hr. Warden. Strenger teatas mulle, et tema on teile küllalt teateid Chelshford'i ja Colchester'i kohta annud; selle tõttu mina teile ei kirjutatud. Woadlands'i territoriaal brigaad ja raske iuurtükivägi nihutati kalda poole Coomer'i jhhis. Kuid see on tehtud õppuseks, sõjawäge laewadele ei paigutata.“

„Müüd lähen oma tähtsama uudise juure, mida otseteed sõjaminiisteeriumist jain. Mädaia pärast saab õige tugew pealetungimine Verduni juures algama. Spress olewad wäeojad saawad pealetungimist toetama. Pealetungimine on juures mastaabis kawatjetud. Ajawitmata haatke esimeje laewaga von Stürmer'ile, ipetsiaal fuller. Loodan täna õhtu veel kawatjetud pealetungimise päewa ja tella-aega teada jaada. Jstik, kes mulle teateid andis, on minu käpa all. Teie aga wõtte omalt poolt aja-witmata kõige energilisemad abinõud käpile. Mina ei julge jeda kirja postiga kaata, teate ju mis on küla postiametnikud, ja wiin selle isiklikult Colchester'i, seal lijab Strenger oma raporti juure, mis

käest kätte edasi antakse. Teile ustaw Sophie Heffer.“

Kui selle kirja läbilugenud olin, tundsin ennast kõigepealt wäga rusutuna; siis waldas mind mingisugune külm loondunud wiha!... Ma mõtlesin tema ilmalikjalkkuse ja tema äraandlikkuse üle minu wastu, peaaegu alati aga hädohu peale meie sõjawäele ja kodumaale. Minu lubamata otsetohejus ähwardas wäele kaotust ja tuhandete inimestele hukatust tuua. Asjalik järellkaalumine ja energia wõisid veel jeda hirmust kirja tagasihoida. Mina kuulsin trepi peal tema jamme, veel üks filmapilt — ja tema astus tuppa. Tema oli põrutud, ta nägu muutus jurnutaoliseks, nähes mind ja kirja minu käes.

— Kuidas teie jeda kätte jaitte? — küsis tema hingeldades. — Kuidas julgesite teie minu laua puruks lõhkuda ja kirja ära warastada?

Mina ei wistanud midagi. Mina ainult waatasin tema otja ja mõtlesin, mis teha. Korraga hüppas tema ettepoole ja tegi katset kõiki minu käest ära kistuda. Mina wõtsin tema käest kinni ja lülkasin teda sohvale; tema kukkus maha. Siis kõlitasin teenija ja ütelsin temale, et wiibimata mr. Merryfild'i näha joowin.

Tema oli lõbus wanate ja käis jelle naisterahwaga, kui oma tütreaga ümber. Minu jõnad ajasid temale hirmu peale. Kirja saladuse tõttu näidata ei võinud, kuid lasin märgata, et jellel suur tähtsus on.

— Mis peame meie tegema? — küsis tema. — Mina ei juuda enesele jeda koleduft ette kujutada. Mida soovitate teie? —

— Meie võime teha ainult ühte, wastasin mina, — see naisterahwas tuleb areteerida; sellejuures peab teda niisugustesje tingimistesje panema, et tema kellegiga kokku ei saa. Nähtawasti on temal Redchurch'is kaastegelasi. Kas võite teie tema järel walwet oma peale wõtta, seniks kui Pedlay'sje polkownik Borelew'i juure jõidan ja areteerimise kätse ja tunnimehed ligi toon?

— Meie võime teda tema magamise tuppa luteraha panna. —

— Teil pole millegi eest tarwis muretjeda, — ütles Ena.

— Mina annan aujõna, et siia jään. Soowitan teile, kapten Fowler, natuke ettewaatlikum olla. Kui mind areteeritakse, saab terve ilm teada, et saladuse, mis ainult teile usaldud, minule awaldasite. Teie karjäär läheb kaotisi, minu sõber; mõistagi, et mind karistada võimad, kuid mis saab teiega?

— Ma arwan, — wastasin mina, — et parem on teda magamisetuppa wiia.

— Kui soovite, olge head! — ütles tema ja astus meie järgi ukse poole. Koridoris largas tema äkitselt wäljawiitwa ukse poole ja püüdis mootorrattale hüpata, mis ukse ees seisis. Kuid ennem, kui tema ratta peale pääsis, jõudsi me mõlemad teda tabada. Tema kummardas ja hammustas Merryfild'i käest; hambad puutusiwad käe lihas wastamisi, silmad põlesiwad, tema raudsed sõrmed olid walmis kõi purustama. Tema oli wihaleaetud ja nurka jurutud mets-kasji farnane.

Mitte ilma waewata ei läinud meil korda teda taltjutada ja trepi peale wiia. Teda tuppa lükkates, keerasime ukse lukku. Tema aga jõimas meid läbilõitawa häälega ja peksis rusikatega wastu ust.

— Ulewalt aknast lüni alla aiani on nelikümmeend jalga — ütles mr. Merryfild, oma werist kätt kinnijõudes. — Mina jaan siin ootama teie tagasitulekut. Arwatawasti see lady wälja ei pääse.

— Siin on rewolwer, — ütlesin mina.

Panin mõned kuulid rewolwrisje ja ulatasin jelle oma wana sõbrale.

— Meie peame juhtumiste eest kaitstud olema. Kes wõib ütelda, mis sõbrad temal olla võimad?

— Tänan teid, — ütles Merryfild, — jätke rewolwer omale; minul on kepp; peale jelle kuuleb aedmist, kui teda kutsun. Rutemalt wõimude järele! Mina wastutan wangi eest.

Seega kõi ettewaatuse abinõud, nagu mulle paistis, awalasutates, jooksin Borelew'i poole. Pedlay

on Redchurch'ist kaks penitoomrat kaugel. Polkownikut ei olnud kodus, millest wiiwitus tekkis. Siis oli weel tarwis mõnda wormilist külge filmaspidada; oli kohtuniku allkirja waja. Arreteerimise käft pidi politsei poolt tulema, kuna siiski tarwilises peeti jõjawäeall arreteeritu järgi jaata. Mina olin jedawõrd erutud ja jedawõrd piinas mind kannatamatust, et enam ootama ei jäänud ning pöörasin kiirelt Redchurch'i tagasi. Minule lubati, et jõdurid kõhe järel wäljasaadetakse.

Pedlay-Boudrom'i tee läheb umbes pool penitoomrat Redchurch'ist eemal juure maantee peale wälja. Jõudis õhtu; widewitus wõis umbes 30—30 meetert ette näha. Teede lahtmelt weidi edasi minnes, kuulsin läheneva mootorratta pörinat, mis metsiku kiirusega jõitis. Sellel ei olnud laternat peal ja pidi peaaegu minu otsa jõitma. Mina hüppasin kõrwale, et masin mind ei purustaks ja sel filmapilgul, kui mootor minust mööda wilkatas, nägin selgelt isiku nägu, kes oli tema, naisterahwas, jeda mina armastas. Temal ei olnud peakatet, lahtised juukse salgad lehwisid tuule käes, nägu walgendas widewitus; ta kihutas kui muinasline walfürja pimeduses edasi. Tema wilkatas wälgu kiirusega minust mööda Colchester'i poole jõites. Ühe silmapilguga oli mul kõi selge, mis saab olema, kui tema linna jõuab. Lubada temale ühegi agendiga kokku saada, oleks ühe kui teise arreteerimine wõimalik, kuid see kaaks hilja olema. Teade oleks edasi lennanud. Liitlaste wõit ja tuhandete jõdurite elu oli kaardi peale pandud. Mina haarasin taskust rewolwri ja lasin kaks pauku kogu peale, kes juba nüüd ainult tumedaks täpiks hämaruse tagaseinal muutunud oli. Minu juure kostis kihatus ja purus minewa mootorratta mürin ja kõi jäi wailkaks.

Seian üleliigse olewat gentelman'id peensusi juurekõnada. Kõi muud teate teie ise. Mina jooksin lähemale ja nägin, et tema kraawis lamask. Mõlemad kuulid olid teda tabanud, kuna üks peaaegust läbi läinud oli. Kui Merryfild hingeldades minu juure jõudis, seisin mina ikka weel furnu kohal. Selgus, et tema maja seinä ääres olewate wäänkaskwude mööda ennast alla lastnud oli ja ainult mootori pörinat kuuldes sai Merryfild aru, milles lugu oli.

Politsei kohtus teiti tarwilises, minu jõüteo põhjusets amufadedust jeda. Mina ei salganud jeda, ei kutsunud tunnistajaid, kes midagi muud oleks tõendanud. Sel ajal ei olnud weel prantsuse pealetungimine alanud ja mina ei wõinud ennast kaitsta, ilma kirja ettenäitamata, mis jõja plaani oleks awalikuks teinud. Nüüd on pealetungimine läbinõidud, läbinõidud auga ja minu huultelt ka ühtlasi pihtat wõetud. Mina pihtin oma pattu, oma wastet pattu.

Niisugused on tõoolud, gentelman'id. Minu tulewik on teie käes. Kui teie mind õigeks mõistate, ütlen, et minus elab lootus nii truult isamaad teenida, et oma tegudega kustutaks oma wastet süü.

fõjajaladuse awalbamise. Soodan õhtlasi, et edaspidise teenistusega tumestats oma hinge hirmsad ja rufimad mälestused. Kui teie aga mind süüdlasets

tunnistate, jaan alandlikult teie otseje alla heitma.

Tõlkinud R. R.

(Lõpp.)

Wäljaandja: Toimetuskomisjon.

Wastutaw toimetaja: R. Reinberg.

K u u l u t u s e d.

Tunnust. maksusetaks kaduma läinud:

- Friedrichson, Aleksander Johani p.,** sõjawäest wabastamise tunnistus, w. a. Soomusrongide diwiisi intendandi p. 10. 8. 1922 a. nr. 7288. (7276)
- Umann, Johannes Karli p.,** isikutunnistus, w. a. Kloostri wallaw. 4. 8. 1920 a. nr. 1376 ja rahwawäest wabast. tunn., w. a. 2-se piiriküti pataljoni ülema poolt 8. 4. 1920 a. nr. 1912. (8263)
- Ots, Jaan Annuse p.,** isikutunnistus, w. a. Paadrema wallaw. ja sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Tall. sõjawäe haigemajast. (8059)
- Torn, Johan Johani p.,** isikutunnistus, w. a. Särewere wallaw. 1921 a. ja sõjawäest wabast. tunn., w. a. Paide rahwawäe komm. poolt 6. 6. 1921 a.
- Sunapu, Alex,** isikutunnistus, w. a. Kunda alewivalitjuse poolt maikuu 1921 a. ja sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. Wirumaa rahwawäe komm. poolt aprillikuu 1921 a.
- Romm, Joh. Mihkli p.** isikutunnistus, w. a. Palmse wallaw. 5. 7. 1920 a. nr. 732 ja sõjawäest wabast. tunn., w. a. Tall. wähipataljoni poolt 21. 6. 1920 a. nr. 951. (8558)
- Born, Mart Tõnise p.** isikutunnistus, w. a. Rapla wallaw. 27. 4. 1920 a. nr. 2225 ja sõjawäest wabastamise tunn. nr. 1464, w. a. Warustus Walitjusest 19. 8. 1920 a. (2245)
- Tiits, Willem Wassili p.,** isikutunn., w. a. Porkuni wallaw. 27. 2. 1922 a. nr. 1437 ja sõjawäest wabast. tunn., w. a. 1. jalawäe polgust 29. 12. 1921 a. nr. 20072. (7670)
- Hallap, Peeter Karli p.,** sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Sõjaw. staabi korrald. walitj. inspektori osak. 15. 7. 1920 a. nr. 7332. (6862)
- Anderson, Elmar Jaani p.** ametitunn., w. a. Tartu I. Pol. ülema poolt 4. 10. 1921 a. nr. 313. (6862)
- Judeikin, Abram Ennochi p.** peatusloa dublikat, w. a. E. W. siseminist. passi osak. poolt 21. 4. 1921 a. 9284. (6862)
- Kolward, Mihkel Madise p.,** isikut., w. a. Rääma wallaw. 30. 12. 1919 a., nr. 555 ja hobusepass, w. a. sealtamast 28. 11. 1920 a., nr. 54. ja rewolwri luba, w. a. Pärnu maak. pol. ülema p. 12. 7. 1921 a., nr. 1193.
- Poolak, Aleksei Jaani p.,** isikut., w. a. Jõõpra wallaw., nr. 115 ja sõjaw. wabast. tunn., w. a. Scouts polgu ülema p.
- Kobolt, Johan Mihkli p.,** sõjaw. wabast. tunn., w. a. Tartu ratsa polgu ülema poolt.
- Rao, Wassili Matjimi p.,** isikut. w. a. Muhu-Suure wallaw. 3. 1. 1920 a., nr. 15, sõjaw. reservi tunn., w. a. Saaremaa rahwaw. ja k.-liidu ülemalt, lasteriista kandmise luba, w. a. Saaremaa pol. ül. 1921 a., ametitunnist., w. a. afiisi peawalitjuse poolt weebuarikuul. j. a., tüüthobuse saamise tunn., w. a. rahaminist. 15. 3. 1922. a. 2594, ametiõidu tunnistus raudteel, w. a. Pärnu raudteewal., tunnistus ja kviit. 10.000 mrf. kautsjoni fissemaksm. kohta, w. a. Saare maakonna kohtu-uurija poolt 1921 aastal.
- Rirats, Johan Johani p.,** isikut., w. a. Pärnu I. pol. 4. 12. 1919 a., nr. 1788 ja sõjaw. wabast. tunnist., w. a. Pärnu maak. rahwawäe ül. 31. 12. 1920 a., nr. 15338.
- Popp, Hans Hansu p.,** sõjaw. wabast. tunnist., w. a. Ratsa polkude tagawara diwiisist.
- Rõnwalk, Artur Jaani p.,** isikutunn., w. a. Udla wallaw. 13. 1. 1922 a., nr. 1985 a. ajutine reservi tunnist., w. a. Wiru maak. rahwawäe ülema poolt 26. 8. 1921 a., nr. 8820. (8025)
- Elson, August Mihkli p.,** isikutunnistus, w. a. Keina wallaw. 7. 5. 21., nr. 135; sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. Päänem. rahwawäe ül. 16. 9. 20., nr. 3313. (8257)
- Talabunin, Mihail Andrei p.,** ajut. isikut., w. a. Rakwere I. j. pol. ülemalt 26. 5. 1921 a., nr. 43 ühes elamisloaga, w. a. ssem. passiosak. 22. 12. 1921 a., nr. 34941. (8566)
- Egorow, Aleksander Jefimi p.,** ajut.

- isikut. ühes elamisloaga, w. a. Wiru maak. pol. ülemalt jaanuari fuus 1922, nr. 601. (7671)
- Arjukow, Sergei Wafili p., ajutine isikut, w. a. Tartu maak. pol. ülemalt, nr. 940/8502 ühes peatusloaga, nr. 30115, w. a. sifemin. passiofak., maksuwusega funi 12. 7. 1922 a. (8312)
- Pastaf, Jaan Hendriku p., lasteriista luba, w. a. Tartu maak. pol. ülemalt 1. 6. 1921 a., nr. 1086/5039 — maksuwusega — 1 aasta. (8318)
- Matwejew, Konstantin Matwei p., sõjaw. wabast. tunn., w. a. Petseri r. w. komisjoni ülemalt, nr. 360/682. (3367)
- Tarasow, Matwei Wafili p., ajut. isikut, w. a. Wiljandi maak. pol. ülem. 13. 5. 1921 a., nr. 59 ühes elamisloaga, w. a. sifem. passiofak., nr. 33754. (7284)
- Stimann, Peeter Jaani p., ajutine isikutunn., w. a. Lääne maak. pol. ülema poolt 13. 7. 1921 a., nr. 167, ühes elamise loaga nr. 238. (8132)
- Grojs, Kristjan Jaani p., isik. nr. 3034, w. a. Rapla wallaw. 21. 3. 1922 a. ja Sarju maakonnawalits. terwishoiu osaf. juhataja poolt 1921 a., nr. 252. (2249)
- Pau, Hans Hansu p., sõjaw. wabast. tunnist., w. a. Wiljandi maak. rahwaräe ülema poolt 22. 10. 1920 a., nr. 13000. (4230)
- Tenneberg, Karl Jüri p., isikut, w. a. Tallinna l. pol. 3. jsk. 16. 10. 1920 a., nr. 12500 ja sõjaw. wabast. tunnist., w. a. Wiru maak. rahwaräe ja k-liidu ülema poolt 14. 10. 1920 a., nr. 24268. (4232)
- Ellberg, Jaan Kristjani p., hobusepäss nr. 164, w. a. Luidu wallaw. 1920 a. (5082)
- Kõika, Mikkel Johani p., hobusepäss, nr. 309, w. a. Panikowitshi wallaw. (7945)
- Chrlieh, Eduard Jaagu p., hobusepäss. (7946)
- Sutt, Jüri, hobusepäss, w. a. Pärnu l. pol., nr. 1468.
- Tunnustakse makswaks jälle leitud:**
- Arro, Jaan Tõnise p., isikut, w. a. Rõbala wallaw. 29. 2. 1920 a., nr. 354. (2247)
- Paltjikow, Iwan Iwani p., ajut. isikut, w. a. Rakwere l. pol. jsk. 21. 9. 1921 a., nr. 132.
- Sommer, Jüri Tõnu p., isikut, w. a. Raasiku wallaw. 30. 9. 1921 a., nr. 923 ja sõjaw. wabast. tunn., w. a. Soomusrongide diviisi tagawara pat. ülemalt 21. 4. 1920 a., nr. 7345.

Shokolaad

RENOMMÉE

A.-S. „Renommée“

7953

Tallinn, Suur Kompassi t. 40

J. FRANK.

Manufaktuur-riidekauplus.

Kübarad, mütsid ja meesterahwa pesu, kaelasidemed, kraed j. m. a.

Wiru tän. 11.

750

Soowitan oma ladust kõiksugu põllutööriistu, kõiksugu teras ja raua kaupa, margapuid, kõiks. naelu, katuseplekki, tsinkplekki, katuse pappi ja lakki ning papi naelu. Koorelahutajaid, soola, sepasüsa, sepaalaseid, kruustangid j.n.e. Portsellan tassid ja kruusid, kakwliid ja nuge.

Firma „**TURG**“, end. Schmidt. Suur Pärnu maantee 5.

Rohu ja wärwikauplus „Apto“

Omanik **Ernst Winter**

Wiru tänaw nr. 5, Tallinnas.

Soowib omast suurest tagawarast

rohu ja wärwi kaupa

suuremal ja wähemal arwul.

**Õmblusmasinaid,
Kudumise masi-
naid,**

Jalgrattaid,

**Õhugummid ja
manflid,**

Koorelahutajaid,

**Põllutöö masi-
naid**

ja kõigile tähendatud masinatele

tagawara osasid

soovitawad

Kr. Saar & Ko.

TALLINNAS, Wiruwärawa puistee 22.

TARTUS, Raatuse tän. 2.

RAKWERES, Peterburgi tän. 13.

JÖHWIS, Turu plats. 7999

**Esimene Eestimaa
Mehaaniline
Saapawabrik**

ESTOKING

Tallinnas,

Suurel Tartu maanteel nr. 61-c.

Telegrammi adress:

„Estoking“—Tallinn.

Kõnetraat nr. 13-06,

walmistab suuremal määral, wõrdle-
mata headuses, wõistlemata odawate
hindadega igatseltsi meeste, naiste
ning laste

jalanõusid.

Wabriku juures olewast ladust
müüakse suuremal arwul juht- ja
kroomnahast meesterahwa nõörsaa-
paid, niisama ka sandaale mitme-
suguses suuruses.

Üksikute paaride wiisi on saapad
müügil paremates saapakauplustes
ja tarwitajate-ühisustes, niihästi pea-
linnas kui ka prowintsis.

6280

G. SCHEEL & Ko.

TALLINNAS.

ASUTATUD 1884. A.

Toimetab kõiksugu pangaärilisi
:: transaktsioone. ::

6634

1. juunist peale

on

põlewkiwi hinnad

franko wagun Kohtla ehk Kukruse kaewanduses

I sort	Mk. 10,—	puud
II "	" 7,50	"
III "	" 5,—	"

Rutake tellimistega!

:: Suwel saate head kuiwa ::
kõrgewäärtuslikku põlewkiwi!

Küttewäärtuse poolest on ühesugused:

200 puuda I sorti põlewkiwi,
1 kub. süld kuiwi segapuid,
200 puuda priima pressturvast,
100 puuda häid kiwisüsi.

Põlewkiwi weohind raudteel alandati märtsi kuul VI. klassist VII. klassi.

Lähemaid teateid põlewkiwi üle annab ja tellimisi wõtab wastu Riiklise Põlewkiwitööstuse juhatus, Tallinn, Lai tän. Nr. 54, telef. 10-85 ja 11-62.

7516

Tubakawabrik

A. REIER & Co.

Tallinnas.

Soowitab kõrgemas headuses
wõistlemata hindadega

Tubakat:

- I. sort
„Maksul Basma“
„Kabinett Nr. 1“
- II. sort
„Kairo“
„Benefis“
- III. sort
„Almiro“
- IV. sort
„Meteor“
„Must kotkas“
„Kuld kull“
„Kuld täht“

Paberosse:

- Kõrgem s. A
„Noblesse“
„Nr. 150“
- I. sort
„Record“
„Orient“
- III. sort
„Hallo“

7600

Wabrik ja kontor

Kõnetr. 17-12. S. Pääsukese t. nr. 4. Kõnetr. 17-12.

Anton Heilmann

TALLINN, S. Karja t. 6.

Soowitab ladust en gros ja en detail

Lukusepa
Elektritööstuse
Tisleri ja teis. } tööriistad.

Soome kerwed.

Ukse
Mööbli } hinged ja lukud.

Akna
Mööbli } garniturid.

Naelad, kruwid, need.

Poldid, mutrid ja muu ehitusmaterjal.

Wask
Raud } plekk, latid, torud, traat.

Tsinkplekk. Rihmarattad. Rihmad.

Emaleeritud
Aluminium
Malm ja teis. } nõud.

Lambid.

Majapidamise riistad.

Mööbli wedrud, merirohi.

Raudwoodid.

Reform madratsid.

Koorelahutajad.

Rehepeksu masinad.

Põllutöö } masinad.
riistad.

„Jacobus“ riidewärwide }
Rootsi saagide „Wiking“ } Pealadu Eestis.

OSAKONNAD:

Tartu
Aleksandri t. 1.

Narwa
Peetri turg 9/11.

Wiljandi
Tartu t. 19.

Nuustaku
Turu plats.

ANTON HEILMANN GmbH., Berlin peaesitaja.

7517

Tallinna Eesti Kirjastuse-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2.